

PROMEMORIA

Datum
2009-12-14

Bilaga till dnr
131-890752-09/113

Ränteavdrag i företagssektorn

Förkortningar.....	2
Sammanfattning	3
1 Inledning	6
1.1 Uppdraget	6
1.2 Behandling av uppdraget	6
1.3 Utgångspunkter och avgränsningar för arbetet.....	7
1.4 Terminologiska frågor	8
2 Gällande svensk rätt	9
3 Kartläggning.....	11
3.1 Inledning	11
3.2 Statistikinhämtning.....	13
3.3 Fallstudier	15
3.3.1 Allmänt	15
3.3.2 Redan identifierade och presenterade fall	16
3.3.3 Tidigare ej presenterade fall.....	17
3.3.4 Förvärv av företag från extern part	18
3.3.4.1 Allmänt	18
3.3.4.2 Företag köper andra företag	19
3.3.4.3 Private equity sektorns förvärv	20
3.3.5 Övrigt	23
3.4 Slutsatser av kartläggningen	24
4 Analys.....	27
4.1 Inledning	27
4.2 Förbättring av de nya reglerna.....	27
4.3 Utvidgning av reglerna p.g.a. missbruk	29
4.4 Principiella förändringar	30
5 Sammanfattande slutsatser och förslag	34
Bilaga 1 Statistik – ränteavdrag	

Förkortningar

bet.	betänkande
dir.	direktiv
dnr	diarienummer
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EG	Europeiska gemenskaperna
EU	Europeiska unionen
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
KL	Kommunalskattelagen (1928:370)
mdkr	miljarder kronor
not.	notis
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
prop.	proposition
ref.	referat
RR	Regeringsrätten
rskr.	riksdagens skrivelse
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SCB	Statistiska Centralbyrån
SFS	Svensk författningssamling
SIL	Lag (1947:576) om statlig inkomstskatt
skr.	skrivelse
SkU	Skatteutskottet
SN	Skattenytt
SOU	Statens offentliga utredningar

Sammanfattning

1. I Skatteverkets promemoria ”Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder” av den 23 juni 2008 informerades om att Skatteverket hade identifierat ett antal koncerninterna skatteplaneringsförfaranden vilkas grundläggande komponenter bl.a. var att ränteavdrag gjordes i Sverige medan motsvarande koncerninterna ränteintäkt beskattades lågt eller inte alls. Förfarandena medförde att det svenska skatteunderlaget reducerades med betydande belopp. Med anledning härav föreslog Skatteverket vissa lagändringar. Förslagen ledde efter remissomgång och en hel del bearbetningar av finansdepartementet fram till en reglering i inkomstskattelagen (24 kap. 10 a – 10 e §§ IL) som nu begränsar avdragsrätten för ränteutgifter i företagssektorn i vissa fall.

2. I regleringsbrevet för budgetåret 2009 har regeringen givit Skatteverket i uppdrag att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag i företagssektorn och utvärdera behovet av ytterligare avdragsbegränsningar. Uppdraget innehåller såväl en kartlägningsdel som en analysdel.

3. För genomförandet av uppdraget har en arbetsgrupp med bred förankring inom verket bildats med representanter för rättsavdelningen, produktionsavdelningen, storföretagsregionen och utlandsskattekontoren.

4. Arbetet med kartläggningen har inriktats dels på sådana företeelser som kan anses innebära ett missbruk av ränteavdragsrätten¹ dels på en bredare kartläggning av ränteavdragen. Ambitionen har varit att även denna bredare kartläggning ska visa i vilken utsträckning ränteavdragsrätten missbrukas.

Vid arbetet med kartläggningen har framkommit att Skatteverkets verktyg för att få reda på relevanta fakta och företeelser inte har varit tillräckliga. Uppgifter om olika skatteplaneringsupplägg och i vilken omfattning sådana används har inte varit möjligt att få reda på i tillräcklig omfattning. Vetskap om upplägg och deras omfattning erhålls erfarenhetsmässigt först när företeelsen är allmänt känd inom skattekunliga kretsar. Då kan lång tid ha gått och stora volymer etablerats.

En övergripande målsättning för verkets arbete inom detta område bör bl.a. vara att arbeta förebyggande. Genom ökat samarbete med de större företagen och deras rådgivare skapas bättre förutsättningar för att uppfylla denna målsättning. Men samarbete är inte nog. För att så tidigt som möjligt få reda på oönskad skatteplanering krävs att skatterådgivare och skattskyldiga åläggs skyldighet att informera om de skatteplaneringsupplägg de marknadsför respektive använder sig av, s.k. disclosure-regler. Någon form av sådana regler krävs för att Skatteverket (och i förlängningen departementet) på ett effektivt sätt ska kunna arbeta förebyggande. Någon form av sådana regler underlättar även för Skatteverkets kontrollverksamhet.

Att utreda och överväga i vilken omfattning det är lämpligt att införa sådana regler, hur de bör utformas etc., har inte legat inom ramen för detta arbete. Arbetsgruppen anser dock att det är viktigt att detta utreds. I takt med den

¹ Arbetsgruppen har haft som utgångspunkt att ett missbruk kan anses föreligga när ränteavdragsrätten utnyttjas systematiskt för att undvika beskattning.

ökande internationaliseringen bedömer arbetsgruppen att någon form av disclosure-regler eller liknade blir allt viktigare om osund internationell skatteplanering ska kunna motverkas tidigt och på ett effektivt sätt. I promemorian föreslås därför att denna fråga utreds och övervägs.

5. Även i analysdelen har utgångspunkten varit en koncentration på missbruksfall. Vad som är missbruk och inte och vilka beteenden som det finns skäl att försöka motverka kan man ha olika uppfattningar om. Alldeles oavsett om missbruk kan anses föreligga eller inte så finns det fog för att säga att koncerninterna gränsöverskridande ränteutgifter i hög utsträckning och med stora belopp dras av i Sverige utan att motsvarande koncerninterna ränteintäkter beskattas adekvat.

Arbetsgruppen kan konstatera att det t.ex. inom den s.k. private equity sektorn och närmare bestämt inom den s.k. leveraged buyout sektorn förekommer omfattande ränteavdrag i svenska bolag på koncerninterna gränsöverskridande skulder där motsvarande ränteintäkter inte blir föremål för någon beskattning inom koncernen.

Huruvida ytterligare avdragsbegränsningar bör införas, t.ex. för ränteutgifter på koncerninterna skulder som uppkommit p.g.a. externa förvärv av delägarätter och där motsvarande ränteintäkt inte beskattas, bör dock enligt arbetsgruppens uppfattning inte övervägas isolerat utan samtidigt som en mer grundläggande principiell analys görs kring ränteavdragens betydelse.

6. Arbetsgruppen anser att det är lämpligt att det vidtas en principiell översyn av ränteavdragens betydelse inom företagssektorn. En sådan analys skulle kunna innefatta överväganden kring:

- Om de stora skillnaderna i den skattemässiga behandlingen av eget och främmande kapital ska fortsätta att bestå.
- Om Sverige inom detta område behöver incitamentsregler eller mer förbudsregler eller ingendera.
- Om nuvarande situation innebär att adekvata krav på konkurrensneutralitet mellan olika aktörer uppfylls även i praktiken.
- Vilka mekanismer som styr företagen i olika riktningar, särskilt såvitt avser företagens investeringar in och ut ur Sverige.
- Om de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna bör kompletteras med något annat system.

7. Sådana principiellt och brett inriktade överväganden kräver dock enligt arbetsgruppens uppfattning en mer allsidig och kompetent belysning än vad Skatteverket kan åstadkomma på egen hand. En sådan analys görs lämpligast inom ramen för en traditionell utredning med så bred och djup kompetens som möjligt. I promemorian föreslås att en sådan översyn görs.

8. Hur de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL fungerar är det ännu för tidigt att ha en uppfattning om. I ett hänseende föreslås dock en utvidgning av dessa regler.

Arbetsgruppen har försökt ta reda på i vad mån företagen redan nu anpassar sig till den s.k. 10 %-regeln i 24 kap. 10 d § IL, så att mottagaren av räntan beskattas med tio procent eller knappt däröver i stället för noll i beskattning, med påföljd att avdrag för ränteutgiften medges. Det finns indikationer på att en anpassning sker, men vi vet inte omfattningen. Arbetsgruppens uppfattning

är dock att det inte behövs några fakta kring i hur hög utsträckning en anpassning sker. Det finns inget starkt skyddsbehov för företagen i dessa fall, eftersom lagstiftningen redan är så smalt avgränsad. Arbetsgruppen anser därför att det är lämpligt att undantaget i 24 kap. 10 d § andra stycket IL görs generellt tillämpligt. Detta ligger i linje med de holländska regler som vi hela tiden hämtat inspiration ifrån. Dessa har från och med den 1 januari 2008 ändrats så att skattemyndigheten, även om mottagaren beskattas med 10 %, kan leda i bevisning att transaktionerna inte vidtagits av sunda affärsmässiga skäl med påföljd att avdrag för räntan inte medges.

Gruppen bedömer att en sådan ändring på ett effektivt sätt kommer att medföra en självsanering. Företagen kommer inte att vidta de mest utstuderade skatteplaneringsförfarandena.

Utöver denna utvidgning föreslås att det införs en bestämmelse (på samma sätt som gäller beträffande skatteflyktslagen) om att beslut med anledning av denna utvidgade möjlighet ska kunna fattas till den skattskyldiges nackdel inom de normala eftertaxeringsfristerna, oavsett om oriktig uppgift lämnats. Detta ligger helt i linje med lagstiftningen i övrigt eftersom syftet med den är att förhindra skatteflykt.

1 Inledning

1.1 Uppdraget

1. I regleringsbrevet för budgetåret 2009 har regeringen givit Skatteverket ett uppdrag att kartlägga förekomsten av ränteavdrag i företagssektorn och utvärdera om det finns behov av att ytterligare begränsa rätten till ränteavdrag i företagssektorn.

2. Bakgrunden och uppdraget beskrivs i regleringsbrevet enligt följande:

Ränteavdrag i företagssektorn

Den 10 december 2008 beslutade riksdagen (rskr. 2008/09:114) att anta regeringens proposition (prop. 2008/09:65) om att ändra reglerna om avdragsrätten för räntor i inkomstlagen näringsverksamhet i inkomstskattelagen (1999:1229), IL, för att förhindra skatteplanering genom lån och förvärv inom en intressegemenskap. Av propositionen framgår att regeringen har för avsikt att ge Skatteverket i uppdrag dels att följa upp den nya lagstiftningen bl.a. för att utvärdera om den valda lösningen förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt och hur möjligheterna att tillämpa lagen (1995:575) mot skatteflykt har förbättrats genom den nya lagstiftningen, dels att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag och utvärdera behovet av ytterligare avdragsbegränsningar. Uppföljningen avseende den nya lagstiftningen bör göras först när den har varit i kraft under minst ett år och efter tidpunkten för den taxering då reglerna tillämpas för första gången. Regeringen kommer därför att återkomma till denna fråga vid en senare tidpunkt.

Redan under 2009 ges Skatteverket i uppdrag att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag och utvärdera behovet av ytterligare avdragsbegränsningar. Uppdraget omfattar bl.a. att kartlägga förekomsten av ränteavdrag såväl i ett bakåtblickande som i ett framåtblickande perspektiv samt att analysera om det finns ett behov av att ändra, komplettera eller utvidga de nya reglerna eller att införa andra former av ränteavdragsbegränsningar. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2009. Om Skatteverket bedömer att det är lämpligt ska en eller flera delrapporter lämnas före detta datum.

3. Uppdraget är tämligen brett. Någon ytterligare precisering av uppdraget utöver vad som framgår av regleringsbrevet har inte lämnats. Uppdraget innehåller såväl en kartläggningsdel som en analysdel.

1.2 Behandling av uppdraget

1. Inom Skatteverket har rättsavdelning fått ansvar för uppdraget.

2. För genomförandet av uppdraget har en arbetsgrupp med bred förankring inom verket bildats med representanter för rättsavdelningen, produktionsavdelningen, storföretagsregionen och utlandsskattekontoren.²

² Per Danielsson och Kaj Rask från rättsavdelningen, Kurt Norell och Per Göran Blomgren från produktionsavdelningen. Börje Noring från storföretagsregionen och Ulrika Seefried Tihkan från utlandsskattekontoren.

3. Vid kartläggningen har, förutom ren uppgiftsinsamling, samtal förts och möten ordnats med ett stort antal personer utanför Skatteverket. Dessa samtal och möten har även utgjort ett viktigt led i analysdelen av uppdraget. Kontakt har bl.a. tagits med Svenskt Näringsliv, Invest in Sweden Agency (ISA), några skattekon konsulter och några enskilda företagsföreträdare.

4. Internt inom Skatteverket har olika kontrollprojekt och andra projekt fått tillfälle att bidra med information, uppslag, synpunkter etc.

1.3 Utgångspunkter och avgränsningar för arbetet

1. Svensk lagstiftning om beskattning av näringsverksamhet bygger på principen om att det är nettovinsten som ska beskattas. Därmed är utgångspunkten att alla ränteutgifter för intäkternas förvärvande och bibehållande ska dras av. När det gäller räntor har avdragsrätten utvidgats till att omfatta även sådana räntor som inte är för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdragsrätten har i några fall inskränkts på grund av att avdragsrätten i annat fall kan missbrukas (se bl.a. de nya reglerna i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL).

2. Vid utförandet av uppdraget har arbetsgruppen haft som utgångspunkt att såväl den kartläggning som den analys som ska utföras primärt inriktas på sådana fall där det kan finnas fog för att påstå att ränteavdragsrätten missbrukas.

Avgränsningen till missbruksfall är gjord för att Skatteverkets naturliga kompetens omfattar att inom befintliga system analysera om missbruk förekommer. När det gäller mer principiella förändringar som är möjliga respektive lämpliga att göra i regelsystemet nöjer sig arbetsgruppen med att kort belysa och diskutera några tankar om detta. Överväganden kring om någon sådan principiell förändring bör göras kräver dock enligt vår uppfattning en mer allsidig och kompetent belysning än vad Skatteverket kan åstadkomma på egen hand. Detta fullgörs lämpligast av en brett sammansatt utredning av traditionell modell.

3. Vad som kan anses hänförligt till missbruksfall finns det naturligtvis olika uppfattningar om. Gruppen har haft som utgångspunkt att ett missbruk kan anses föreligga när ränteavdragsrätten utnyttjas systematiskt för att undvika beskattning.

Vidare kan det vara en svår gränsdragning när ett ingrepp i lagsystemet är av principiell karaktär och när det mer är fråga om en punktinsats för att förhindra missbruk. Detta kommer arbetsgruppen att diskutera. Denna gränsdragning och om punktinsatser i stället bör ersättas eller kompletteras av en principiell förändring av regelsystemet är dock även det en lämplig uppgift för en utredning av traditionellt slag att ta sig an.

4. Med nämnd avgränsning kan man tänka sig att avdragsrätten för räntor bör begränsas i sådana fall där det annars finns starka incitament till att öka skuldernas storlek utan andra skäl än skatteskal. Träffsäkerheten bör vara så hög att begränsningarna inte utgör hinder för investeringsbeslut. Särskilt bör mekanismerna bakom gränsöverskridande investeringar analyseras och

beaktas. Arbetsgruppen anser med denna utgångspunkt att de ränteavdrag som skulle kunna vara aktuella att begränsa är sådana där räntemottagaren tillhör samma intressegemenskap och inte beskattas eller beskattas lågt. Det är endast i dessa fall som det finns incitament att öka sin skuldsättning enbart p.g.a. skatteskal.

5. En variant där mottagarens låga beskattning styr beteendet är när lån tas upp i Sverige och det lånade kapitalet tillförs ett eget ägt bolag i ett land med mycket låg beskattning utan att kapitalet används för att driva normal rörelseverksamhet. Dessa typfall ska i princip de s.k. CFC-reglerna motverka och gruppen behandlar inte denna situation.

1.4 Terminologiska frågor

I denna promemoria talas ofta om interna respektive externa förvärv. Avsikten med dessa sammanfattande uttryck är att belysa att den typ av förvärv som är ifråga vid ett externt förvärv gjorts från en part som inte är i någon form av intressegemenskap med förvärvaren. Främst är det fråga om att parterna inte ingår i en och samma äkta eller oäkta koncern. Interna förvärv är förvärv som görs till och från parter inom en sådan intressegemenskap.

Uttrycken interna och externa lån och skulder används också. Begreppen interna respektive externa har då, med vederbörlig anpassning, samma innehåll som när de används beträffande förvärv.

Det talas även om uppköpta bolag/koncerner. Det som köps är naturligtvis det bolag som äger övriga bolag inom koncernen. För att markera att det inte är fråga om köp av ett enstaka bolag används uttrycket bolag/koncern eller bara koncern.

2 Gällande svensk rätt

1. I detta kapitel lämnas en kort redogörelse för gällande svensk skatterätt såvitt avser behandlingen av ränteutgifter inom aktiebolagssektorn. Avgränsningen till aktiebolagssektorn görs för att det endast är inom denna sektor som problem med ränteavdrag hittills har uppmärksammats.

2. Enligt 16 kap. 1 § IL ska utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster dras av som kostnad. Enligt samma paragraf ska ränteutgifter dras av även om de inte är sådana utgifter.

Fram till den 1 januari 2009 fanns det två begränsningar i avdragsrätten för ränta. En begränsning gäller vinstandelsränta på vinstandelslån, se 24 kap. 5-10 §§ IL. Med vinstandelsränta, som under vissa förutsättningar inte är avdragsgill, avses enligt 24 kap. 5 § IL en ränta vars storlek är beroende av det låntagande företags utdelning eller vinst. Den andra begränsningen framgår av 9 kap. 5 § IL. Där stadgas att utgifter för förvärv av inkomster som är undantagna från beskattning i Sverige på grund av ett skatteavtal inte får dras av. Ingen av dessa två begränsningar är aktuella att behandla i föreliggande promemoria.

Med tillämpning första gången vid 2010 års taxering har det införts ytterligare avdragsbegränsningar. Reglerna härom finns i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL (SFS 2008:1343, bet. 2008/09:SkU19 och prop. 2008/09:65). Reglerna syftar till att motverka skatteupplägg som görs med hjälp av ränteavdrag på skulder till företag inom samma intressegemenskap när skulden uppkommit i samband med ett förvärv av delägarätter från ett företag inom intressegemenskapen. Reglerna innebär i huvudsak och något förenklat följande. Enligt huvudregeln i 10 b § är ränteutgifter som avser en skuld till ett företag i intressegemenskapen inte avdragsgilla om skulden avser ett förvärv av en delägar rätt från ett företag i intressegemenskapen om inte någon av två undantagsregler i 10 d § är tillämplig. Enligt den första undantagsregeln, den s.k. 10 % - regeln, medges ränteavdrag om inkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattas med minst 10 % enligt aktuellt lands lagstiftning. Enligt den andra undantagsregeln, den s.k. ventilen, medges avdrag för ränteutgiften under alla förhållanden (oavsett hur mottagaren beskattas etc.) om såväl förvärvet som skulden är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Reglerna trädde i kraft den 1 januari 2009 och tillämpas på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter den 31 december 2008.

Avdragsrätten för ränta är, med undantag från de nya reglerna i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL, inte beroende av om mottagaren beskattas eller när i tiden mottagaren tar upp motsvarande belopp till beskattning. Skattemässigt medges avdrag för räntan det beskattningsår som den hänför sig till enligt god redovisningssed. Räntan behöver således inte ha betalats utan avdrag medges normalt redan för upplupen ränta.

3. Ränteintäkter beskattas i aktiebolag som vanlig inkomst av näringsverksamhet.

4. Sverige har inte några s.k. underkapitaliseringsregler. Med sådana regler menas normalt att ränteavdrag på olika sätt begränsas/omklassificeras om det bolag som betalar räntan har ett eget kapital som i relation till lånat kapital är lågt (bolaget sägs då vara underkapitaliserat).

5. Sverige har inte heller några regler som begränsar avdragsrätten för räntor med hänsyn till andra förhållanden än relationen eget och främmande kapital, såsom relationen räntornas storlek i förhållande till företagets respektive koncernens resultat beräknade på visst sätt.
6. Den s.k. korrigeringsregeln i 14 kap. 19-20 §§ IL har inte ansetts kunna tillämpas för att begränsa avdragsrätten för en marknadsmässig ränta eller att omklassificera lån till något annat.³
7. Sverige saknar regler om källskatt på räntebetalningar.

³ I RSV:s rapport 1990:1 "Internprissättning", s. 42-45 och 289-308, behandlade verket frågor kring underkapitalisering. Verket lämnade ett förslag om att det vid en lagöversyn skulle göras ändringar i den s.k. korrigeringsregeln så att den skulle kunna användas för att även bedöma finansieringssättet för företag i intressegemenskap. Rapporten ledde i den delen inte till någon lagändring.

3 Kartläggning

3.1 Inledning

1. Uppdraget från regeringen måste ses i ljuset av den analys som föregick införandet av de begränsningsregler som riksdagen beslutade om den 10 december 2008, vilka regler nu återfinns i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL (SFS 2008:1343 och prop. 2008/09:65). Dessa regler syftar till att förhindra skatteplanering genom lån och förvärv inom en intressegemenskap när de affärsmässiga skälen för transaktionerna, vid sidan om skatteeffekten, är av underordnad betydelse. Regleringen täcker vissa situationer men inte andra. Lagstiftningen infördes efter förslag från Skatteverket. De skatteplaneringsförfaranden som verket identifierade den gången kunde konstateras medföra mycket betydande skattebortfall och risken för ännu större bortfall var överhängande.

Regeringens uppdrag får bl.a. anses innebära att Skatteverket ska kartlägga om det finns fler situationer än de som togs upp 2008, vilka kan bedömas medföra motsvarande risk för att den svenska bolagsskattebasen ska urholkas.

Regeringen har förklarat att den avser att ge Skatteverket ett uppdrag att följa upp den nya lagstiftning nästa år. Det är dock ofrånkomligt att även beakta denna vid den bredare kartläggning som verket fått i uppdrag att göra redan i år.

2. Hur kartläggningen ska göras och hur den ska avgränsas styrs i hög utsträckning av vad som kan bedömas vara av värde. Som kort berörts i avsnittet ”utgångspunkter och avgränsningar för arbetet” och som vidareutvecklas i analysavsnittet gör arbetsgruppen den bedömningen att en mer övergripande principiell analys bör göras om - och i så fall hur - en strukturell förändring bör vidtas i den skattemässiga behandlingen av räntor. Antingen enbart en översyn av behandlingen av ränteavdrag eller alternativt både ränteavdrag och ränteintäkter och då primärt behandlingen av räntor inom en intressegemenskap, se vidare den diskussion som förs under avsnitt 4.4 om principiella förändringar.

3. Vad Skatteverket kan bidra med inför en sådan eventuell principiell analys är att så långt möjligt ta fram underlag för en sådan.

Utöver kartläggning av sådana fall som kan anses innebära ett missbruk av ränteavdragsrätten har arbetsgruppen därför ansett att en bredare kartläggning är av värde. Vad arbetsgruppen önskat få fram är främst följande:

- Gränsöverskridande räntekostnader och ränteintäkter och därmed räntenetton, såväl totalt som koncerninternt. Såvitt avser koncerninterna räntekostnader även hur mycket av dessa som inte motsvaras av ränteintäkter som beskattas adekvat hos mottagaren samt hur mycket som inte betalas utan läggs till skulden.
- Gränsöverskridande finansiella skulder och fordringar som löper med ränta, såväl totala som koncerninterna.
- Gränsöverskridande skuldsättning i ett uppköpt bolag/koncern före respektive efter uppköpet.
- Total inkomstskatt i ett uppköpt bolag/koncern före respektive efter uppköpet.

Såvitt avser räntekostnader, ränteintäkter, skulder och fordringar har önskemålet varit att se hur utvecklingen varit under en längre tidsperiod. Störst intresse har statistik kring koncerninterna förhållanden, men övrig statistik behövs som jämförelse.

4. Den *allmänna statistikinhämtningen* har gjorts bl.a. för att se om det finns tendenser eller något som kan uppfattas vara alarmerande på något sätt. Redan här bör dock påpekas att de uppgifter som gruppen lyckats få fram på flera relevanta punkter inte ger klara besked och att de i sig innehåller kvalitetsbrister. Även om det är möjligt att se vissa tendenser är det svåranalyserat för att inte säga omöjligt att utifrån enbart dessa uppgifter se om skatteplanering varit avgörande för utvecklingen på något sätt. Detta kan man bara spekulera i. Genom att jämföra med delar av fallstudierna kan dock en del försiktiga slutsatser dras.

Den mer specifika statistik gällande förmodat missbruk som gruppen primärt önskat få fram har inte varit möjligt att få fram. Som redogjorts för under avsnitt om utgångspunkter och avgränsningar för arbetet anser arbetsgruppen att de ränteavdrag som primärt skulle kunna vara aktuella att begränsa (här bortses från vad som skulle kunna bli resultatet av en mer principiell översyn) är sådana där räntemottagaren tillhör samma intressegemenskap och inte beskattas eller beskattas lågt. Någon statistik över detta har dock inte varit möjligt att få fram.

Det är endast i dessa fall som det finns incitament att öka sin skuldsättning enbart alternativt huvudsakligen p.g.a. skatteskal. I fall där räntemottagaren beskattas minst med samma skattesats som det subjekt som drar av räntan finns det som gruppen bedömer det inget skäl för att begränsa ränteavdraget. Principen om nettovinstbeskattning ger i stället starkt stöd för att inte begränsa ränteavdragsmöjligheten i sådana fall. Gruppen gör samma bedömning i fall där räntan betalas till utomstående. Vid en mer principiell översyn kan det dock tänkas att andra bedömningar behöver göras.

5. Som sagts har arbetsgruppen primärt koncentrerat sig på sådant som kan anses innebära ett missbruk av ränteavdragsrätten. De fall som träffas av den nya lagstiftningen i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL, är exempel på detta. Den lagstiftningen omfattar bl.a. inte skulder som uppkommer i samband med externt förvärvade delägarätter. Det externa förvärvet i sig betingas naturligtvis av annat än skatteskal. Men även vid externa förvärv kan missbruk förekomma, t.ex. om förvärv av en utländsk koncern läggs i ett svenskt förvärvsbolag huvudsakligen eller enbart för att ränteavdragen ska reducera beskattningen av annan verksamhet i Sverige. Vid studie av statistikuppgifter är det dock omöjligt att avgöra i vilken utsträckning så är fallet.

6. *Fallstudierna* har inriktats på att beskriva sådana beteenden som kan förväntas medföra risk för skatteundandraganden och ger exempel på olika sätt att öka den interna skuldsättningen för enskilda bolag inom en intressegemenskap utan att detta egentligen är nödvändigt för att finansiera driften av företaget. Vidare studeras private equity sektorns förvärv och andra externa förvärv av företag.

7. I avsnitt 3.2 redogörs för statistikinhämtningen, i avsnitt 3.3. för fallstudierna och i avsnitt 3.4 dras några slutsatser.

3.2 Statistikinhämtning

1. Att få fram den statistik som arbetsgruppen önskat, se punkten 3 i avsnittet ovan, har visat sig inte varit möjligt. Den statistik som gruppen ändå lyckats få fram redovisas i bilaga 1 och i punkterna nedan.

2. Av framtagen statistik i bilaga 1, avsnitt 2, kan utläsas att totalt negativt räntenetto stigit kraftigt under åren 2007 och 2008. Någon uppdelning i hur mycket av detta som avser gränsöverskridande respektive rent inhemska ränteströmmar eller avser koncerninterna eller koncernexterna ränteströmmar har dock inte varit möjligt att göra. Banker och andra finansiella företag ingår dessutom inte i undersökningen.

3. Av statistiken i bilaga 1, avsnitt 3, kan vidare utläsas att svenska företags nettoskuld till sina utländska ägarföretag successivt har ökat både i absoluta och i relativa tal medan motsatt utveckling skett såvitt avser svenska ägares nettofordran på de utländska företag som de är ägare i. De uppgifter om nettoskuld och nettofordran som kommer från SCB avser inte bara koncerninterna skulder och fordringar, men den absoluta merparten avser sådana. Arbetsgruppen bedömer därför att det får anses klarlagt att det är en kraftig tendens mot ökad koncernintern skuldsättning hos utlandsägda svenska företag. Det troliga är att denna tendens även gäller svenska företag vars ultimata koncernmoderbolag är svenskt, men där det finns mellanliggande utländska ägarbolag.

Om man ser till två enskilda länder som är särskilt intressanta i dessa sammanhang, Luxemburg och Belgien, och tittar på hur räntenettet utvecklats så framgår det att det koncerninterna negativa räntenettet avseende svenska bolag som ägs av bolag från dessa länder ökat kraftigt på senare år. Den utvecklingen ligger även i linje med vad som har uppmärksamrats i de ansökningar om förhandsbesked som har kommit in, se avsnitt 3.3.2. Såvitt avser Luxemburg är det även så att svenska förvärvsbolag inom vad som i denna promemoria benämns leveraged buyout sektorn mycket ofta ägs av ett bolag från Luxemburg, se avsnitt 3.3.4.3. De starkt ökande räntebetalningarna till bolag i Belgien och Luxemburg tyder på att ökningarna åtminstone delvis kan vara skattedrivna d.v.s. finansieringslösningar upprättas för att utnyttja förmånliga regler i dessa länder.

4. I bilaga 1, avsnitt 4, presenteras uppgifter avseende ett urval av aktiebolag som företrädesvis utgör holdingbolag. Av uppgifterna kan utläsas att negativt räntenetto ökat för såväl utlandsägda som svenskägda svenska holdingbolag. De uppgifter som kunnat tas fram är dock totaluppgifter utan uppdelning på vad som är koncerninternt respektive externt eller gränsöverskridande respektive rent inhemska förhållanden. Några egentliga slutsatser är därför svåra att dra, men uppgifterna motsäger i vart fall inte vad som i övrigt kommit fram.

5. I maj 2008 slutfördes inom Skatteverket en undersökning av ett antal bolag/koncerner som köpts upp av vad som i denna promemoria benämns

leveraged buyout sektorn, se angående denna sektor avsnitt 3.3.4.3.⁴ Undersökningen avsåg att belysa vilken påverkan dessa uppköp hade på den uppköpta koncernens inkomstbeskattning. Undersökningen omfattade 26 stycken koncerner som köpts upp. I nästan alla dessa fall hade uppköpet skett med hjälp av ett nystartat svenskt holdingbolag, som i sin tur ägdes av en kedja av holdingbolag. Det förvärvande bolaget hade ett lågt eget kapital och stora räntebärande lån till kreditinstitut och till utländska ägarbolag högre upp i ägarkedjan. Undersökningen omfattade uppköp som gjorts under åren 2004 till 2006. Uppgifter, som har hämtats från Skatteverkets uppföljningssystem GIN-skatt, om inkomstskatt för året före förvärvsåret, för själva förvärvsåret och för året efter förvärvsåret har sammanställts. Eftersom uppgifterna har sammanställts på koncernnivå och en hel del förändringar mellan åren skett så är uppgifterna inte helt fullständiga, men ger en bra bild av skeendet i stort.

Året före förvärvet deklarerade bolagen ett sammanlagt överskott om 1,6 mdkr, förvärvsåret ett sammanlagt underskott om 1,7 mdkr och året efter ett underskott om 1,1 mdkr för de bolag i undersökningen som hade hunnit deklarerat för detta år.

Några ministudier som gjorts därefter uppvisar samma resultat. De negativa räntenettona ökar normalt dramatiskt i samband med uppköpen och därefter. I dessa ministudier är beloppen betydligt större än vad som framgår av den ovan redovisade undersökningen.

6. Gruppen har även haft som ambition att ta fram uppgifter om gränsöverskridande betalningsförhållanden kring räntor och lån. Av intresse skulle bl.a. vara i hur hög utsträckning räntor inte betalas utan läggs till skulden och vilka länder räntebetalningar görs till och från.

I 12 kap. 1 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter finns regler om skyldighet att lämna kontrolluppgift om direkta och indirekta betalningar till och från utlandet. Betalningen ska överstiga 150 000 kr eller utgöra delbetalningar av en summa som överstiger 150 000 kr. Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska och juridiska personer av den som har förmedlat betalningen. I Skatteverkets information, SKV 373 utgåva 22, s. 38 ff., beskrivs detta system för kontrolluppgifter närmare. Kontrolluppgifterna ska lämnas till Skatteverket och införs i Skatteverkets uppföljningssystem GIN-skatt.

I avsikt att få en övergripande bild av betalningsströmmar avseende lån och räntor har ett antal utskänkningar från dessa kontrolluppgifter gjorts i GIN-skatt.

Av de framtagna uppgifterna framgår att betalningar som fångas upp av dessa kontrolluppgifter är av liten omfattning. Detta gäller såväl räntebetalningar från Sverige som till Sverige. Om detta beror på att betalningar inte görs eller på andra faktorer är svårt att ha ett säkert svar på. Det finns bl.a. ett antal möjliga felkällor som förminskar värdet av uppgifterna, bl.a. en osäkerhet om hur stor del av betalningsströmmarna som egentligen fångas upp med dessa kontrolluppgifter, kontrolluppgifternas och insamlandets kvalité m.m.

⁴ Undersökningen gjordes av den grupp inom Skatteverket som håller på med en fördjupad granskning av denna sektor.

Arbetsgruppen har inte identifierat några användbara slutsatser från materialet.⁵

3.3 Fallstudier

3.3.1 Allmänt

1. Allmänt sett så finns det betydande möjligheter att utnyttja att olika länder har olika regler och skattesatser. De förfaranden som redovisades i Skatteverkets promemoria "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008 ger exempel på detta, se vidare nästa avsnitt. De fall som redovisades i promemorian har alla det gemensamt att skatteplaneringen sker med hjälp av ränteavdrag och i de flesta fall med utnyttjande av asymmetrier mellan olika länders regelsystem.

2. Skatteplanering med ränteavdrag förekommer i hög utsträckning även internationellt. Detta visas inte minst av den aktivitet från många länders lagstiftare som på senare år har resulterat i många nya regler för begränsning av avdragsrätten för ränta, se t.ex. genomgången av några olika länders lagstiftning på området i den ovan nämnda promemorian från Skatteverket.⁶ Inom OECD pågår även ett arbete kring aggressiv skatteplanering. I detta arbete har ett stort antal skatteplaneringsscheman från olika länder med användandet av ränteavdrag identifierats.⁷ Huruvida en del av de skatteplaneringsaktiviteter som förekommer internationellt även används i Sverige har gruppen inte kunnat få full vetskap om, se vidare under avsnitt 3.4. Det som fungerar i andra länder behöver inte fungera i Sverige. Arbetsgruppen kan dock konstatera att skatteplanering med utnyttjande av ränteavdrag och asymmetrier mellan olika länders lagstiftning är vanligt förekommande internationellt.

3. Sätten att skatteplanera på, med vilka instrument och med vilken lätthet detta kan göras beror ytterst på de olika ländernas lagstiftning. Någon totalbild över läget i Sverige har gruppen dock inte lyckats få fram. Inte heller antal fall och vilka belopp det är fråga om. Nedanstående fallstudier får därför ses som exempel på förfaranden.

⁵ Trots den osäkerhet som finns om vilka betalningsströmmar som materialet fångar upp och dess kvalitet lämnas här, utan att några slutsatser dras, följande uppgifter (uppgifterna avser år 2007).

Totala betalda ränteintäkter kommer framför allt från Finland, Frankrike, Schweiz, Storbritannien och USA och totala betalda räntekostnader går framför allt till Belgien, Frankrike, Irland, Norge och Storbritannien.

Koncerninterna betalda ränteintäkter kommer framför allt från Finland, Norge, Irland, Schweiz och USA och koncerninterna betalda räntekostnader går framför allt till Island, Norge, Tyskland, Storbritannien och USA.

Externa betalda ränteintäkter kommer framför allt från Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien och USA och externa betalda räntekostnader går framför allt till Belgien, Frankrike, Luxemburg, Norge och Storbritannien.

⁶ En annan källa till kunskap om olika länders skattebehandling av räntor i gränsöverskridande situationer för företag finns i volym 93b "New tendencies in tax treatment of cross-border interest of corporations", från 2008 års International Fiscal Associations (IFA) kongress i Bryssel.

⁷ Se om detta arbete artikeln "The OECD:s Work on Aggressive Tax Planning", i Tax Notes International, volym 56, nummer 2, 12 oktober 2009, s. 117 ff.

4. Vidare ger den allmänna olikbehandlingen av eget och främmande kapital i många fall incitament till en hög skuldsättning.

5. Den lagreglering som redan införts avser att motverka vissa typer av skatteplaneringsförfaranden. I Skatteverkets förslag fanns det därutöver några förfaranden som vid departementets beredning av förslaget inte föranledde någon åtgärd.

6. I det följande delas fallstudierna upp på sådana fall som behandlades i Skatteverkets förslag, avsnitt 3.3.2, och övriga nu identifierade fall, avsnitt 3.3.3. Därutöver redogörs kort för problematiken vid förvärv av företag från extern part, avsnitt 3.3.4. Övrigt tas upp i avsnitt 3.3.5.

3.3.2 Redan identifierade och presenterade fall

1. I Skatteverkets promemoria "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008, redovisades ett antal identifierade skatteplaneringsförfaranden i avsnitt 2.2.

2. Det är ännu för tidigt att ha en klar uppfattning om huruvida den nya lagstiftningen är effektiv i sitt syfte att förhindra denna typ av skatteplanering och omvänt ifall den i någon del kan anses vara hämmande för sunda affärsmässiga transaktioner. Redan nu kan det dock vara av värde att kort redogöra för några av de frågeställningar som har aktualiserats i samband med frågor till Skatteverket och i ansökningar om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden.

A/ Det är vanligt att kapital tillförs ett belgiskt bolag för att sedan lånas ut till ett svenskt koncernbolag. I en ansökan om förhandsbesked har det franska moderbolaget, ett börsnoterat företag, lämnat kapitaltillskott till ett belgiskt holdingbolag och detta bolag har i sin tur finansierat ett koncerninternt förvärv som ett till det belgiska bolaget helägt svenskt holdingbolag gjort från det franska bolaget (= slutlig koncernmoder). Frågorna gäller betydelsen av de belgiska reglerna som medger avdrag för en beräknad ränta på eget kapital i det belgiska bolaget samt om den s.k. ventilen i den nya lagstiftningen om begränsningar av ränteavdrag är tillämplig. Tillskottet är så stort att den normala belgiska bolagsskattesatsen på drygt 33 % och effekten av det fiktiva avdraget för beräknad ränta i det konkreta fallet kommer att medföra att ränteintäkten i det belgiska bolaget faktisk beskattas med en skatt understigande 10 %. Flera ansökningar kring detta finns.

B/ I en annan ansökan om förhandsbesked planerar ett svenskt holdingbolag att låna medel från ett belgiskt koncernföretag. Medlen avses att lämnas som tillskott till ett helägt dotterbolag i Litauen. Enligt uppgift kommer tillskott i annan form än emission av nya aktier att behandlas som skattepliktig inkomst i Litauen, varför en nyemission planeras. Frågan är bl.a. om holdingbolagets förvärv av andelar genom nyemissionen kan anses vara ett sådant förvärv av delägarätter som omfattas av 24 kap. 10 b § första stycket IL. Ett vanligt kapitaltillskott hade kunnat lämnas utan att rätten till ränteavdrag påverkats. I sådana fall och i det omfrågade fallet läggs ränteutgiften i Sverige medan intäkter från verksamheten uppstår i Litauen och ränteintäkterna uppkommer i Belgien.

C/ I ett ärende som gäller betydelsen av att det interna förvärvet föregåtts av ett externt förvärv har en ägarstruktur i rakt nedstigande led med flera mellanliggande bolag samt en filial byggts upp enligt följande. Det ultimata moderbolaget är ett amerikanskt bolag, Inc. 1. Inc. 1 äger Inc. 2 (amerikanskt), som äger L Holding (från Luxemburg), som äger Holding AB, som via en filial i Finland äger AB, som var det bolag som ursprungligen förvärvades externt av Inc. 1. Den ränteutgift som är föremål för prövning avser en skuld som Holding AB har för förvärv av AB.

Beskattningseffekterna blir lite olika beroende på om ränteutgiften i Holding AB finansieras med koncernbidrag från AB eller från ett finskt bolag. Kort och schematiskt kan skattekONSEKVENSerna beskrivas enligt följande.

i/ När koncernbidrag lämnas från ett svenskt bolag: I Sverige beskattas koncernbidraget och avdrag medges för ränteutgiften. I Finland, som beskattar filialen, kommer koncernbidraget inte att beskattas men avdrag för ränteutgiften medges.

ii/ När koncernbidraget lämnas från ett finskt bolag: I Sverige beskattas inte koncernbidraget (jfr förhandsbesked av den 26 maj 2003, som finns refererat i rättsfallsprotokoll 20/03) men avdrag för ränteutgiften medges. I Finland, som beskattar filialen, beskattas koncernbidraget och avdrag medges för ränteutgiften.

iii/ Ränteutgiften som Holding AB drar av motsvaras inte av någon beskattning i USA. Anledningen uppges vara att de s.k. check the box reglerna används. Dessa används för såväl bolaget från Luxemburg som för Holding AB. Ränteutgiften i Holding AB motsvaras av en ränteintäkt i L Holding som beskattas i Luxemburg men motsvaras i princip av ett lika stort avdrag såvitt avser avkastningen på PEC-instrumenten (Preferred Equity Certificates), vilka utgivits i utbyte mot bl.a. fordringarna på Holding AB. I USA betraktas såväl avkastningen på PEC-instrumenten som ränteintäkten som L Holding får som företagsinterna händelser och föranleder ingen beskattning i USA. Även om L Holding skulle uteslutas ur ägarkedjan skulle den ränteintäkt som motsvarar ränteutgiften i Holding AB inte beskattas i USA.

I exemplet med koncernbidrag från AB innebär uppbyggnaden av denna struktur att avdrag medges två gånger i Sverige (i AB för koncernbidraget och i Holding AB för ränteutgiften) och en gång i Finland (för ränteutgiften vid beskattningen av filialen) och att dessa avdrag bara motsvaras av en beskattning (mottaget koncernbidrag i Holding AB beskattas i Sverige). Mottaget koncernbidrag beskattas inte i Finland och mottagen avkastning beskattas inte i USA. Beskattningen i Luxemburg blir plus minus noll. Det är således en synnerligen lönsam affär att bygga upp strukturen på detta sätt.

3. I ett hänseende gör arbetsgruppen dock redan nu den bedömningen att reglerna inte torde vara tillräckligt effektiva. Det gäller undantagsregeln i 24 kap. 10 d § första stycket första punkten IL, den s.k. tioprocentsregeln, se mer om detta under avsnitt 4.2, punkten 2.

3.3.3 Tidigare ej presenterade fall

1. Det finns flera exempel på att man med hjälp av interna transaktioner skapar skuldförhållanden för att få ränteavdrag. Skatteverket har bl.a. uppmärksammat olika förfaranden som innebär att man inom en

intressegemenskap etablerar räntebärande skulder med hjälp av utdelningar respektive tillskott som inte betalas utan bara skuldförs.

Skatteverket försöker på olika sätt åtgärda sådant.

Här är värt att nämna att Skatteverket haft framgång i länsrätten i det fall som beskrevs i Skatteverkets promemoria - "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008 under avsnitt 2.2.2 punkten 7 – enligt följande:

7. Ett identifierat exempel på hur rätten till ränteavdrag utnyttjas är ett fall där en svenskägd koncern under en och samma dag vidtar följande transaktioner.

En bank lånar ut 12 miljarder kronor till ett svenskt bolag, AB 2, som lånar ut beloppet till sitt svenska moderbolag, som i sin tur ger beloppet som ett kapitaltillskott till ett irländskt dotterbolag, som lånar ut beloppet till ett dotterbolag till AB 2, som i sin tur lånar ut beloppet till AB 2, som slutligen återbetalar lånet till banken.

Det irländska bolaget beskattades inte för någon inkomstränta på Irland. Arrangemanget avslutades 2004 då de nya svenska CFC-reglerna trädde ikraft.

Skatteverket har visserligen underkänt dessa transaktioner på den grunden att något faktiskt lån inte lämnats eftersom inget av de inblandade koncernbolagen kunnat disponera beloppen och "ränteutgifterna" är därför inte att betrakta som ränta. Ärendet är dock föremål för domstolsprocess.

Förfarandet visar vilken skatteplaneringsbenägenhet även en stor svensk koncern har och vilka meningslösa transaktioner som kan vidtas för att uppnå skattefördelar.

2. Fall har även observerats där ränteavdrag medges i flera länder för samma ränteutgift. s.k. dubbla avdrag, se exemplet i avsnitt 3.3.2 punkten 2 C.

3. De interna skulder som finns ökas ofta på genom att räntan läggs till skulden. Härigenom ökar avdragsbeloppen.

4. Det finns exempel på att en för hög räntesats används. Dessa fall försöker dock Skatteverket åtgärda.

3.3.4 Förvärv av företag från extern part

3.3.4.1 Allmänt

Verksamheter av olika slag säljs normalt genom att det bolag verksamheten bedrivs i säljs till ett annat bolag. En vanligt förekommande förvärvsstruktur, främst när utländska intressenter är köpare men även vid svenska intressenters förvärv, innebär att ett särskilt för ändamålet bildat aktiebolag agerar som köpare. Hur ägarstrukturen ovanför detta aktiebolag ser ut varierar kraftigt.

Eftersom dessa förvärv rör mycket stora värden är det motiverat att noga planera hur förvärven bäst genomförs. En del i denna planering gäller hur förvärvsstrukturerna ska se ut för att få bästa möjliga skatteutfall. Eftersom Sverige inte har några begränsningar i avdragsrätten för marknadsmässiga räntor på skulder som uppkommer vid externa förvärv så är det ofta lönsamt att lägga så mycket ränteutgifter i Sverige som den svenska verksamheten kan bära. Vid externa lån gäller detta under förutsättning att ränteavdragen inte kan läggas i något annat land där de är mer värda för koncernen (företrädesvis länder med högre bolagsskattesats) och vid interna lån att motsvarande ränteintäkter blir föremål för lägre beskattning än vad ränteavdragen är värda.

Som sagts tidigare har arbetsgruppen koncentrerat sig på sådana beteenden som kan anses vara skattebetingade. Det externa förvärvet i sig betingas naturligtvis av annat än skatteskäl. Hur förvärvsstrukturen läggs upp kan däremot vara betingat av skatteskäl. Syftet med detta avsnitt är att belysa några förvärvsstrukturer och dess skattemässiga konsekvenser för att därigenom bibringa läsarna en viss förståelse för vilka skatteincitament som kan föreligga. I de följande två avsnitten lämnas därför korta redogörelser för hur förvärvsstrukturerna kan se ut vid externa förvärv. Syftet är att ge en allmän bild över vanliga förvärvsstrukturer utan att värdera om dessa kan anses innebära missbruk eller ej. Genomgången delas upp i fall där ett eller ett fåtal företag är förvärvare, avsnitt 3.3.4.2, och fall där förvärvet sker inom den sektor som allmänt kallas private equity, avsnitt 3.3.4.3.

3.3.4.2 Företag köper andra företag

1. Som sagts så är själva köpet av ett företag inte betingat av skatteskäl medan den förvärvsstruktur som etableras med anledning härav kan vara det. Ofta byggs det upp en ägarstruktur för att

- få ränteutgifterna i rätt land,
- få så hög belåning vid köpet som anses lämpligt, och
- vid interna lån få den ränta som erhålls vid utlåningen så lågt beskattad som möjligt.

2. Möjligheten att få avdrag för ränteutgifter i Sverige och få motsvarande ränteinkomst lågt eller inte alls beskattad finns beträffande skulder som uppkommit vid externa förvärv i samma utsträckning som vid interna förvärv.⁸ Men i vilken utsträckning detta görs och vilka volymer det är fråga om går inte att få fram med gällande regelverk. Man får dock förmoda att företagen i hög utsträckning utnyttjar de möjligheter som finns. Här ska några exempel på identifierade samt förmodade fall lämnas.

a/ För ett antal år sedan förvärvade en USA-ägd koncern en svensk underkoncern för 28 miljarder kronor via ett svenskt holdingbolag. I princip hela köpeskillingen betalades med lån från köparkoncernen. Ingen del av räntan har betalats under de första åtta åren (räntan är ändock avdragsgill enligt det svenska regelverket). Räntan har i stället lagts till skulden, som därmed ökat med betydande belopp, trots att den förvärvade underkoncernen visat goda vinster och skattefri utdelning har lämnats till den nye ägaren med långt mycket mer än de avdragna ränteutgifterna. Skälet till att bygga på skulden i stället för att amortera den torde vara att maximera ränteavdragen, vilket är möjligt enligt svenska skatteregler. I detta fall beskattades ägarna inte för ränteintäkterna och detta p.g.a. utnyttjandet av de amerikanska s.k. check the box reglerna. Sammanlagt uppgick avdragen för ränteutgifter under 9 år till över 16 mdkr.

b/ Se det exempel som återges under avsnitt 3.3.2 punkten 2 C.

c/ Vid externa förvärv kan missbruk förekomma, t.ex. om förvärv av en utländsk koncern läggs i ett svenskt förvärvsbolag huvudsakligen eller enbart

⁸ Se Skatteverkets promemoria "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008, s. 21 p. 2.

för att ränteavdragen ska reducera beskattningen av annan verksamhet i Sverige. Huruvida detta förekommer har vi inga säkra uppgifter om, eftersom det är svårt att veta vilka affärsmässiga samband som föreligger och om det är dessa som motiverar att det är ett svenskt holdingbolag som gör förvärvet eller om förvärvsstrukturen bara är skattebetingad. I några identifierade fall är omständigheterna dock sådana att man får förmoda att placeringen under ett svenskt holdingbolag endast betingats av skatteskal.

3.3.4.3 Private equity sektorns förvärv

1. I denna promemoria talas det om private equity sektorns förvärv. Kort och schematiskt kan private equity sektorn beskrivas enligt följande. Det är fråga om investeringar i verksamma bolag som inte är föremål för offentlig handel på en fondbörs. Investeringarna innebär oftast antingen en investering av kapital in i ett verksamt bolag eller förvärv av ett verksamt bolag. Det är fråga om investeringar i ett företags egna kapital och brukar därför benämnas riskkapital. Riskkapitalet kommer främst från institutionella investerare men även från enskilda investerare som går samman. Inom branschen finns s.k. riskkapitalbolag som ser till att investeringsvilligt kapital når private equity sektorn.⁹ Beroende på hur kapitalet används brukar sektorn delas upp i s.k. buyout capital respektive venture capital.

Inom den förstnämnda sektorn används kapitalet för att förvärva redan mogna och vinstgivande företag (en värdemässigt stor del av verksamheten innebär att bolag köps ut från börsen och därefter avnoteras). Syftet är att efter en viss tid sälja företaget och på så sätt göra en vinst. Under innehavstiden görs mer eller mindre ingripande förändringar i företagets struktur, organisation etc. För att få större avkastning så görs dessa uppköp oftast med en mycket hög andel lånefinansiering, s.k. leveraged buyouts.

Verksamheten inom området venture capital innebär att riskkapitalet tillförs de små och medelstora tillväxtföretag som befinner sig i s k sådd-, uppstarts- eller expansionsfaser.

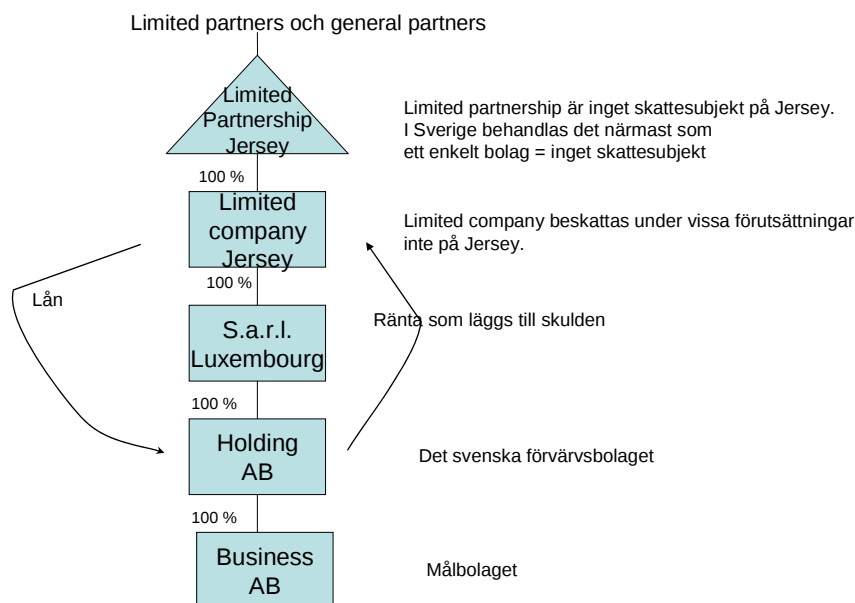
Av de ca 115 aktiva medlemmarna i Svenska Riskkapitalföreningen har runt 30 bolag angett att de har buyout-investeringar som första prioritet medan övriga prioriterar venture capital-investeringar.

I det följande berörs endast området buyout capital och då framför allt leveraged buyouts.

2. En typisk förvärvsstruktur inom leveraged buyout sektorn är i starkt förenklad form följande.

⁹ Det som brukar benämnas riskkapitalbolag är i allmänhet bolag som initierar, administrerar och aktivt förvaltar ett antal "fonder" (se den förenklade struktur som redovisas i punkten 2 i avsnittet), vilka i sin tur gör investeringar i företag. Ett mer egentligt namn skulle förmodligen därför vara rådgivningsföretag. Riskkapitalbolagens egna ägande i de "fonder" de förvaltar är oftast ringa och sker i så fall företrädesvis via närstående företag. Riskkapitalbolagen har egen personal eller anlitar konsulter med stor kompetens inom företagsutveckling, juridik och finansiering.

Private equity - struktur

Ett svenskt aktiebolag etableras som förvärvsbolag. Det är detta bolag som förvärvar målbolaget, t.ex. ett börsnoterat bolag. Förvärvsbolaget ägs indirekt av en eller flera limited partnerships etablerade på Jersey. Dessa limited partnerships är närmast att ses som enkla bolag enligt svensk rätt. I branschen används begreppet "fond". Vad det exakt är rent juridiskt är lite oklart. Det troliga är att begreppet "fond" får sitt innehåll i de enskilda fallen genom de avtal som ingås mellan alla inblandade parter. Enligt Skatteverkets erfarenhet är avtalen i de olika "fonderna" ganska likartat uppbyggda.

De externa investerarna, institutioner etc., går in som limited partners och utfäster sig att satsa ett visst kapital ("committed capital"), som betalas allteftersom det dyker upp investeringsobjekt. General Partnern är förvaltare, som också får utfästa sig att satsa ett mindre kapital i "fonden". I avtalen finns också reglerat vilket bolag som skall vara rådgivare åt "fonden". Dessa företag är normalt svenska aktiebolag. Bland de anställda i dessa företag ingår de ledande personer som utgör förutsättningen för investeringarnas genomförande och som i massmedia brukar omnämnas som riskkapitalister.

Ägarestrukturerna ovanför limited och general partners är även de ofta komplicerade. Utöver de frågor som behandlas i denna promemoria finns det ett antal skattefrågor av komplicerad art att ta ställning till vid bedömning av dessa strukturer och inblandade intressenter.

3. Förvärvsstrukturen ovan är bara ett exempel på en struktur. Andra varianter finns. Denna struktur visar hur ett internt lån ger effekten, avdrag i Sverige och låg eller ingen beskattning alls hos mottagande bolag. Det interna lånet kan t.ex. finansieras med de medel som investerarna bidrar med. Slussningen av pengarna via Limited Company Jersey och den omvandling till lån som därigenom sker görs för att få avdragseffekten i Sverige. Floran av strukturer för att få ett skattemässigt gynnsamt utfall är stor. Ofta lånar det svenska förvärvsbolaget pengar från bolaget i Luxemburg. I flera fall som studerats har pengarna bara slussats genom bolaget i Luxemburg. Ränteintäkten i

luxemburgska bolaget kvittas ut mot ett lika stort avdrag.¹⁰ Skatteverket har dock inte någon överblick över alla varianter. Inom leveraged buyout sektorn kan (till skillnad mot om ett enskilt svenskt moderbolag är den slutliga bolagsägaren) de s.k. CFC-reglerna normalt inte heller användas, eftersom ägandet är så spritt.

Externa lån utgör den absoluta merparten av det kapital som används för inköp av målbolaget, normalt 60-80 % som lånas upp någon stans i strukturen. Ofta av det svenska förvärvsbolaget men även i andra delar av strukturen för att sedan vidareutlånas till det svenska förvärvsbolaget. Det egna kapitalet i det svenska förvärvsbolaget är normalt mycket lågt.

4. Själva affärsidén med "leveraged buyouts" bygger i hög utsträckning på den hävstångseffekt en hög extern belåning ger på avkastningen på eget satsat kapital. Eftersom så hög grad av extern belåning används blir räntevolymer och räntenivåerna höga. Av den undersökning som presenterats under avsnitt 3.2, p. 5, framgår att den faktiska bolagsskattens nivå efter sådana uppköp i de fallen minskade drastiskt. Den undersökningen ger dock inget svar på i vilken utsträckning den lägre bolagsskatten berodde på ränteavdrag generellt respektive ränteavdrag som inte motsvaras av en adekvat beskattning hos mottagaren av räntan.

För den delen av skulderna som avser interna lån kan dock på samma sätt som vid interna förvärv och övriga externa förvärv förhållandena arrangeras så att effekten, avdrag för räntan i Sverige och låg eller ingen beskattning alls av ränteintäkterna hos mottagande bolag, uppnås.

Någon fullständig överblick har inte Skatteverket, men i ett antal undersökta fall uppgår de interna lånen i det svenska förvärvsbolaget till sammanlagt långt över 40 % av de totala lånen. De individuella variationerna är dock relativt stora. Räntenivåerna är höga. I de fallen vet vi att räntemottagaren inte beskattas. Generellt finns det fog för att utgå ifrån att de interna ränteintäkterna som motsvarar de interna ränteutgifterna normalt på ett eller annat sätt inte blir föremål för någon sammanlagd beskattning inom koncernen.

5. I en underlagsrapport till Globaliseringsrådet¹¹ behandlar författarna private equity sektorn relativt ingående. De beskriver bl.a. sektorns utveckling och omfattning i Sverige. De skriver bl.a., s. 74-75:

Under de senaste åren har den svenska private equity- (PE) marknaden vuxit kraftigt i omfattning och de större svenska riskkapitalbolagen, fokuserade på utköp av större och mognare företag, förvaltar år 2007 ett kapital på cirka 230 miljarder kronor (SVCA 2007, sid. 71). Genom en belåning på två till tre gånger det egna kapitalet kan utköpsbolagen öka sin kapacitet till att omfatta möjliga affärer motsvarande 20–25 procent av värdet på Stockholmsbörsen. De tio största PE-bolagen i Sverige har en marknadsandel på cirka 90 procent (SVCA 2007). En övervägande del av detta kapital förvaltas i sin tur av något av de tre största svenska utköpsbolagen: EQT, Industri Kapital (numera IK Investment Partners) och Nordic Capital, se tabell 12. Om lånefinansieringen är 70 procent, vilket är en typisk nivå, så betyder ett förvalt kapital på 204 miljarder ett totalt

¹⁰ I några fall har frågor ställts om vilka som är mottagare av avkastningen från det luxemburgska bolaget och hur denna avkastning beskattas hos mottagaren. I de fallen har aktörerna dock inte velat svara.

¹¹ Underlagsrapport nr 19 till Globaliseringsrådet "Globaliseringen och den svenska ägarmodellen" av Magnus Henrekson och Ulf Jakobsson, s. 73-86.

investeringsutrymme på $204/0,3 = 680$ miljarder. Enligt Cervenka och Gripenberg (2007) kontrollerade de fyra stora PE-bolagen våren 2007 företag med över 600 000 anställda.

Riskkapitalinvesteringar (PE + venture capital där huvuddelen är PE) har under de senaste åren ökat dramatiskt i förhållande till BNP. År 2006 motsvarade investeringar i riskkapital i Sverige nästan 1,5 procent av BNP. Enligt tillgänglig statistik, redovisad i figur 10, innebär detta en topplacering i Europa. Motsvarande siffra år 1999 var 0,38 procent.

6. De skriver vidare under rubriken "Kritik mot private equity", s. 84-85:

Vidare är det på grund av brist på offentlig information svårt att uppskatta i hur hög grad avkastningen i PE-placeringar beror på högre skuldsättning (Phallipou 2007). [...]

Slutligen har PE-bolagen ofta möjlighet att genom registrering av fonderna i skatteparadis få en lägre effektiv skatt än andra aktörer. I USA och Storbritannien har man börjat ifrågasätta rimligheten i att PE-bolagens intäkter beskattas som kapitalvinster. För ägarna till PE-bolagen gör placeringen av fonderna i skatteparadis det möjligt att i stort sett undvika att betala skatt på de vinster de gör i egenskap av ägare till bolagen. Detta får dock snedvridande skatteeffekter på olika former av ägande, eftersom en ensam entreprenör och företagsägare inte har samma möjlighet till denna form av avancerad skatteplanering vars upplägg kräver juridisk expertis (Henrekson och Sanandaji 2004, sid. 74). Därför kan det vara möjligt även för mindre kompetenta PE-bolag att slå ut inhemska entreprenörer eftersom deras lägre avkastningskrav innebär att de kan betala mer för ett företag.

[...] Det går inte att förneka att skatteplanering är en viktig del av utköpsbolagens affärsidé, men det går heller inte att förneka att utköpsbolagen också skapar värden i de företag de köper och på så sätt spelar en viktig roll för näringslivets dynamik.

7. De flesta som investerar inom buyout sektorn är institutionella investerare. År 2006 kom således 35 % av det anskaffade kapitalet från pensionsfonder, 20 % från fond i fond och 16 % från banker. 17 % kom från privatpersoner. Av det anskaffade kapitalet kom 30 % från Norden, 31 % från övriga Europa, 28 % från USA och 11 % från övriga världen.¹²

8. Genomgången ovan visar att denna sektor omsätter mycket stora belopp och att räntevolymer är mycket stora. Genomgången visar även att det finns betydande utrymme för skatteplanering med ränteavdrag. Finanskrisen har visserligen tillfälligtvis medfört minskade volymer, men vid en återgång till mer normala förhållanden torde volymer öka igen.

3.3.5 Övrigt

Det säger sig självt att det vid koncerninterna transaktioner, där det inte finns några starka motstående intressen, finns incitament till att använda sig av så hög räntenivå som möjligt i sådana fall där detta är lämpligt ur skatteplaneringssynpunkt. Det finns som sagts under avsnitt 3.3.3 exempel på att för höga räntesatser används. Dessa fall försöker dock Skatteverket åtgärda. Skatteverket bedriver för närvarande ett arbete kring de koncerninterna räntenivåernas höjd. Det är ännu för tidigt att dra några säkra slutsatser från

¹² Svenska Riskkapitalföreningens hemsida, www.svca.se, rapport för kvartal 4 och helår 2006, s. 99 och 101.

detta arbete. Trots detta kan konstateras att de koncerninterna räntenivåerna, sett i ett bredare perspektiv, i alltför många fall är mycket höga.

3.4 Slutsatser av kartläggningen

1. När det gäller effekter på den svenska bolagsskattebasen från ett mer övergripande statistiskt perspektiv - jfr avsnitt 4.4 punkten 6 – visar statistiken på tendenser som kan innebära risker för det svenska beskattningsunderlaget. Som utvecklats något ovan blir statistikuppgifternas användbarhet när det gäller missbruksfall dock främst beroende av fakta kring hur räntemottagaren beskattas. Först när detta är känt och vilka volymer det rör sig om kan en kvantifiering av problemets omfattning göras. Tyvärr har just dessa fakta inte varit möjliga att få fram i ett bredare perspektiv. Någon möjlighet att i syfte att kartlägga hur mottagaren beskattas förelägga företagen att komma in med uppgifter om detta finns inte enligt gällande lagstiftning. Inte heller revisionsinstitutet kan användas i detta syfte. Att inhämta uppgifter genom föreläggande eller genom revision kräver att uppgifterna har betydelse för taxeringen eller för urval av revisionsobjekt etc. Eftersom uppgiften om hur mottagaren beskattas inte påverkar avdragsrätten – bortsett från de situationer som omfattas av den nya lagstiftningen i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL, vilken gäller först fr.o.m. taxeringsåret 2010 – har dessa uppgifter ingen betydelse vid taxeringen och kan således inte inhämtas annat än på frivillig väg, om uppgifterna inte inhämtas för urval av revisionsobjekt etc.¹³

Gruppen har dock gjort den bedömningen att företagens frivilliga medverkan inte skulle vara så total och kvalitativt bra att det är värt ett försök att få fram användbara uppgifter den vägen. Det ligger i sakens natur att inte alla företag har intresse att svara på sådana frågor och risken är att de svar som erhålls inte alls blir representativa för hela gruppen. Bl.a. kan det finnas skillnader i företagskultur och förhållningssättet till myndigheter beroende på vilket lands bolag som är koncernmoderbolag. Samtidigt så är det egentligen bara genom företagens egen medverkan som tillförlitliga sådana uppgifter kan tas fram.

Det har således inte varit möjligt att ta fram relevanta fakta. För att kunna göra detta är det, enligt gruppens bedömning, nödvändigt att det införs en reglering som möjliggör för Skatteverket eller annan myndighet att mer allmänt begära uppgifter från företagen, bl.a. när uppgifterna behövs som en del i en kartläggning. I takt med internationaliseringen bedömer gruppen att det blir allt viktigare att få fullständig information om osund internationell skatteplanering ska kunna motverkas på ett effektivt sätt. Se vidare vad som sägs om s.k. disclosure-regler under punkten 3 nedan.

2. Arbetsgruppen har bl.a. p.g.a. ovanstående svårigheter med att få fram uppgifter haft svårt att på ett praktiskt rimligt sätt avgränsa vad som bör

¹³ De uppgifter som hade tagits fram om företeelser och volymer och som presenterades i Skatteverkets promemoria - "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008 – kunde då tas fram vid Skatteverkets kontrollverksamhet p.g.a. att verket hade beslutat att försöka åtgärda dessa ränteavdrag med stöd av lagen mot skatteflykt. En del i bedömningen av om lagen skulle åberopas i det enskilda fallet var just uppgiften om hur mottagaren beskattades. Genom utvecklingen i rättspraxis visade det sig emellertid att det inte var möjligt att då använda lagen mot skatteflykt för att vägra avdrag för dessa ränteutgifter. Skatteverket gjorde därför en framställan om lagändring, vilken resulterade i de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna.

kartläggas och inte. Även bristen på kunskap om hur företagen skatteplanerar är i sig en källa till osäkerhet om vad som bör kartläggas. De *generella statistikuppgifter* som verket fått fram är även, som nästan all statistik, behäftade med kvalitetsbrister och relevanta fakta har inte kunnat tas fram. Trots de brister som föreligger i de generella statistikuppgifter som verket fått fram kan ändå vissa försiktiga slutsatser dras med stöd av dessa. Uppgifterna ger bl.a. stöd för att den koncerninterna gränsöverskridande skuldsättningen hos svenska aktiebolag ökar medan motsvarande utveckling inte skett såvitt avser gränsöverskridande koncerninterna fordringar som svenska aktiebolag har.

3. Även såvitt avser *fallstudierna* föreligger betydande svårigheter att få reda på hur företagen faktiskt skatteplanerar och framför allt vilka volymer det rör sig om. Planeringen omfattar ofta koncernstrukturer i ett antal ägarled med moderbolag respektive modermoderbolag o.s.v. i olika länder. I förhandsbeskedsansökningar har olika strukturer presenterats som det vid granskning är ytterst svårt att få veta om. Dessutom är det inte alltid lätt att rätt förstå vilka transaktioner – t.ex. tillskapande av olika bolagsled – som vidtas för skatteplaneringens framgång och vilka som vidtas p.g.a. affärsmässiga överväganden därutöver. I de fall Skatteverket får reda på genomförda skatteplaneringsupplägg är det ofta, i vart fall till att börja med, fråga om fragmentarisk kunskap och att den erhålls i ett sent skede. Här beskrivna problem är av generell art och gäller inte bara vid planeringar med ränteavdrag, men det föreligger särskilda svårigheter i dessa fall eftersom så många olika länder är inblandade och att koncernstrukturerna blir så komplicerade. Arbetsgruppen gör den bedömningen att en större kunskap om de skatteplaneringsförfaranden som marknaden tillhandahåller och i vilken utsträckning de används fordrar andra verktyg än de som nu finns tillgängliga.

Redan i Skatteverkets promemoria "Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder" av den 23 juni 2008, s. 22 p. 6 skrevs följande:

"Här är värt att påpeka att det är i det närmaste omöjligt för Skatteverket att identifiera alla nya respektive redan etablerade typer av förfaranden. Det har även beträffande de fall som identifierats vid revision ibland varit förenat med betydande problem att få reda på hur koncernstrukturerna sett ut och vilka transaktioner som vidtagits. De skatteplaneringsförfaranden som finns på marknaden kan inte på ett effektivt sätt identifieras utan att det införs lagstiftning som ställer krav på aktörerna att själva redovisa förfarandena. Sådana s.k. disclosure-regler finns i någon form redan idag i vart fall i USA, England, Canada"

Även andra länder har nu infört sådana regler, bl.a. Portugal.

Under arbetet med detta uppdrag från regeringen har det blivit än mer tydligt att det fordras någon typ av sådana regler om nödvändig kunskap ska kunna erhållas. I takt med den ökande internationaliseringen bedömer gruppen att någon form av sådana s.k. disclosure-regler blir allt viktigare om osund internationell skatteplanering ska kunna motverkas på ett effektivt sätt.

4. Här ska tilläggas att det förekommer ett relativt omfattande samarbete internationellt kring aggressiv skatteplanering, bl.a. inom OECD.¹⁴ Detta och

¹⁴ Se den artikel som det hänvisas till i fotnot under avsnitt 3.3.1, p.2. Sverige deltar aktivt i detta arbete.

andra internationella samarbeten är viktiga verktyg för såväl ökad kunskap och förståelse som för information om faktiskt förekommande skatteplaneringsscheman. Arbetsgruppens bedömning är därför att det är viktigt att Sverige deltar i sådana samarbeten.

5. Det är även viktigt att formerna för samverkan mellan Skatteverket och de större företagen och deras rådgivare utvecklas ytterligare så att de stora möjligheter till samverkan och förebyggande arbete som finns tas till vara.

6. Trots de ovan redovisade svårigheterna med att få fram användbara uppgifter kan i vart fall följande sammanfattande slutsatser dras.

Koncernintern skuldsättning används i hög utsträckning vid såväl interna som externa förvärv av dotterbolag. Koncernintern skuldsättning etableras även på andra sätt. Det finns stora möjligheter att strukturera koncernerna och låneförhållandena så att avdrag för räntan medges i Sverige och att räntemottagaren inte beskattas alls eller mycket lågt. Härigenom finns det incitament för att etablera koncerninterna skulder och strukturera ägande och skuldförhållanden så att ett gynnsamt sammanlagt skatteutfall uppnås för koncernen. I hur hög utsträckning detta sker har inte varit möjligt att få fram med de verktyg som Skatteverket förfogar över. Det finns dock anledning att förmoda att detta sker i mycket hög utsträckning.

Härutöver kan konstateras att det inom i vart fall leveraged buyout sektorn är så att den finansieringskostnad (avseende såväl externa som interna lån) som uppstår vid externa uppköp av bolag/koncerner regelmässigt trycks ned i och belastar det uppköpta bolaget/koncernen. Så får förmodas ske i hög utsträckning även vid andra externa uppköp av bolag/koncerner.

4 Analys

4.1 Inledning

1. Som konstaterats i kapitel 3 har det varit svårt att få reda på relevanta och tillförlitliga fakta. Gruppen anser att målbilden för en lyckad kartläggningen är att den ger en klar helhetsbild över ränteavdragens storlek och förändringar över åren samt i vilken utsträckning räntemottagaren beskattas för mottagen ränta. Men även motsvarande information beträffande ränteintäkternas utveckling behövs som jämförelse. Någon sådan målbild har verket inte lyckats få fram. Det som främst brister är fakta kring hur räntemottagaren beskattas.¹⁵

2. Härutöver behövs en analys av vilka dynamiska effekter som kan tänkas uppkomma vid olika tänkta förändringar i regelverket. Hur kan företagens beteenden förväntas förändras vid olika tänkta regelförändringar. Först härigenom kan en plattform för beslutsfattande erhållas. En analys av de dynamiska effekterna är svår att göra p.g.a. att så många parametrar påverkar utfallet.

3. Såväl bristen på fakta som svårigheter med att analysera dynamiska effekter av regelförändringar inom detta område gör att det är svårt att göra en helt användbar analys. Det försök till analys som görs i det följande består således mer av funderingar, idéer och uppslag än en konkret och helt tillförlitlig analys. Såvitt avser eventuella förbättringar av de nya reglerna är det en tillkommande svårighet att dessa har varit i kraft så kort tid.

4.2 Förbättring av de nya reglerna

1. Den obegränsade avdragsrätten för ränta har länge varit omhuldad av den svenska lagstiftaren. Det har ansetts vara positivt för Sverige att alla räntor varit avdragsgilla, med några smärre undantag.

När Skatteverket föreslog en begränsning i avdragsrätten var detta förslag inriktat på att försöka motverka sådana beteenden som verket bedömde i huvudsak enbart var betingade av skatteskäl (missbruksfall) och inte av företagsekonomiska överväganden i övrigt. Verket hade identifierat ett antal förfaranden av denna karaktär och det låg inom verkets naturliga kompetensområde att slå larm om detta och även föreslå hur problemet skulle kunna lösas. Med utgångspunkt i att förslaget inte skulle begränsa avdragsrätten för räntor i situationer där beteendet inte betingades av skatteskäl undantogs bl.a. ränteavdrag på skulder som uppkommit vid externa förvärv.

Det externa förvärvet i sig betingas naturligtvis av annat än skatteskäl. Hur förvärvsstrukturen läggs upp kan däremot vara betingat av skatteskäl. Möjligheten att få avdrag för ränteutgifter i Sverige och få motsvarande ränteinkomst lågt eller inte alls beskattad finns beträffande skulder som uppkommit vid externa förvärv i samma utsträckning som vid interna förvärv.

¹⁵ Det är värt att påpeka att som framgår av fotnot under avsnitt 3.4 punkten 1 så lyckades Skatteverket tidigare få fram fakta kring detta och att det bl.a. var dessa fakta som låg till grund för verkets hemställan om begränsningar av avdragsrätten för ränta i vissa fall.

Detta behöver inte kartläggas. Den möjligheten finns¹⁶. Men i vilken utsträckning detta görs och vilka volymer det är fråga om går inte att få fram med gällande regelverk. Arbetsgruppen bedömer dock att detta sker i hög utsträckning. Generellt kan sägas att uppköpare från länder med högre bolagsskattesats än den svenska inte är intresserade av att genom olika planeringsförfaranden lägga räntan i Sverige om respektive lands regelsystem förhindrar att ränteintäkterna blir lågt beskattade. Omvänt finns sådant intresse om ränteintäkten inte beskattas eller beskattas lågt.

Arbetsgruppen har försökt men inte lyckats identifiera något bra förslag på lagregler som på ett lämpligt sätt skulle kunna utmejsla missbruksfall även i samband med externa förvärv, så att avdragsrätten skulle kunna begränsas bara i dessa fall.

Man skulle i och för sig kunna tänka sig att de regler som nyligen införts kompletterades så att de även träffade ränteutgifter på sådana interna skulder även om skulden avsåg externa förvärv av delägaraktier.¹⁷ Detta skulle troligen fordra flera förändringar, bl.a. av hur den s.k. ventilen är utformad. Huruvida avdragsrätten bör begränsas på något sätt även för räntor avseende skulder som uppkommit p.g.a. externa förvärv av företag bör dock enligt arbetsgruppens bedömning inte övervägas isolerat utan samtidigt som en mer grundläggande principiell analys görs. Efter en sådan analys finns bättre förutsättningar för att göra en lämplig avvägning mellan motstående intressen.

2. Det är som sagts tidigare ännu för tidigt att ha en klar uppfattning om huruvida den nya lagstiftningen är effektiv eller om den har andra brister som behöver åtgärdas. I ett hänseende gör arbetsgruppen dock redan nu den bedömningen att reglerna inte torde vara tillräckligt effektiva. Det gäller undantagsregeln i 24 kap. 10 d § första stycket första punkten IL, den s.k. tioprocentsregeln.

Skatteverket pekade i sitt remissvar beträffande Finansdepartementets promemoria – ”Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap” på möjligheten att införa en ”omvänd ventil” såvitt avser tioprocentsregeln. I prop. 2008/09:65, s. 57, uttalade regeringen att den av Skatteverket föreslagna möjligheten att i särskilda fall vägra avdrag trots att förutsättningarna i tioprocentsregeln är uppfyllda inte borde genomföras då men att den nya lagstiftningen skulle följas upp.

Arbetsgruppen har försökt ta reda på i vad mån företagen redan nu anpassar sig till gällande 10 %-regel, så att mottagaren av räntan beskattas med tio procent eller knappt däröver i stället för noll i beskattning. Det finns indikationer på att en anpassning sker, men vi vet inte omfattningen. Arbetsgruppens uppfattning är dock att det inte behövs några fakta kring i hur hög utsträckning en anpassning sker. Det finns inget starkt skyddsbehov för företagen i dessa fall, eftersom lagstiftningen redan är så smalt avgränsad. Arbetsgruppen anser därför att det är lämpligt att undantaget i 24 kap. 10 d §

¹⁶ Se Skatteverkets promemoria ”Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder” av den 23 juni 2008, s. 21 p. 2.

¹⁷ De holländska regler som de nya svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna hämtat inspiration från omfattar även interna skulder som uppkommit vid externa förvärv, se Skatteverkets promemoria ”Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder” av den 23 juni 2008, se avsnitt 4.5.5. Det är dock värt att påpeka att det holländska finansdepartementet nyligen presenterade flera alternativa förslag till ändringar av deras företagsskattelagstiftning, med huvudsaklig inriktning på räntor, se fotnot längre fram.

andra stycket IL görs generellt tillämpligt. Detta ligger i linje med de holländska regler som vi hela tiden hämtat inspiration ifrån. Dessa har från och med den 1 januari 2008 ändrats så att skattemyndigheten, även om mottagaren beskattas med 10 %, kan leda i bevisning att transaktionerna inte vidtagits av sunda affärsmässiga skäl med påföljd att avdrag för räntan inte medges.

Gruppen bedömer att en sådan ändring på ett effektivt sätt kommer att medföra en självsanering. Företagen kommer inte att vidta de mest utstuderade skatteplaneringsförfarandena. Arbetet för Skatteverket kommer att bli mindre, eftersom verket slipper att undersöka nivån på räntorna etc. i alla de fall som inte kommer till stånd p.g.a. föreslagen utvidgning. Övergångsvis vid första tillämpningen kan det dock bli mer arbete för verket men inte på sikt. Skatteverket kommer att kunna vägra avdrag för ränteutgifter vid förfaranden som bara eller huvudsakligen vidtas av skatteskal, vilka är de fall verket hela tiden har försökt att fokusera på.

Utöver denna utvidgning behövs en bestämmelse (på samma sätt som gäller beträffande skatteflyktslagen) om att beslut ska kunna fattas till den skattskyldiges nackdel inom de normala eftertaxeringsfristerna, oavsett om oriktig uppgift lämnats. Detta ligger helt i linje med lagstiftningen i övrigt eftersom syftet med den är att förhindra skatteflykt.

4.3 Utvidgning av reglerna p.g.a. missbruk

1. Skatteverket har inte, utifrån verifierade fakta om antal fall och volymer, kännedom om någon ny stor skatteplaneringsfåra inom aktuellt område. Detta betyder inte att det inte finns, bara att Skatteverket i nuläget inte känner till det. Under avsnitt 3.3.3 redogörs för ett antal fall som har uppmärksamats. Gemensamt för dessa är att skattemässiga fördelar erhålls genom koncerninterna förfaranden och användandet av ränteavdrag. Punktinsatser för att stävja sådana förfaranden kan tänkas.¹⁸ Det är dock osäkert i vilken utsträckning dessa förfaranden förekommer och många torde vara möjliga att åtgärda redan med gällande lagstiftning. Vad som inte går att åtgärda med gällande lagstiftning är punkten 2 (dubbla avdrag) och punkten 3 (räntan läggs till skulden, om skulden inte omfattas av den nya lagstiftningen i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL).

2. Innan bedömning görs av om ytterligare regler - som tar sikte på att begränsa avdragsrätten för ränta - bör införas är det dock lämpligt att en mer genomgripande principiell analys görs. En sådan analys skulle bl.a. kunna ge svar på vad det är för faktorer som ger incitament för att lägga ränteavdrag i svenska bolag. Alla beskrivna förfaranden i avsnitten 3.3.2 och 3.3.3 gäller koncerninterna (eller intressegemenskapsinterna) förhållanden. Analys bör göras om det går att minska dessa incitament och kanske i stället ge omvända incitament, t.ex. att ränteintäkter läggs i Sverige.

¹⁸ Utan att på något sätt ta ställning till om det är lämpligt skulle man kunna tänka sig t.ex. någon av följande regelförändringar:

- Tak för räntenivån på koncerninterna skulder.
- Regler som motverkar dubbla avdrag.
- Ränteutgifter som inte betalas inom en viss tid får inte dras av innan de betalas.
- Skulder där lånet kan anses finansierat av tillskott eller utdelning ger inte rätt till ränteavdrag.

4.4 Principiella förändringar

1. Som sagts under avsnittet om utgångspunkter och avgränsningar för arbetet nöjer sig arbetsgruppen, när det gäller möjliga principiella förändringar i regelsystemet, med att kort belysa och diskutera några tankar om detta.

2. Avgörande för denna diskussion är hur man avgränsar vad som är principiella förändringar jämfört med punktinsatser för att stävja missbruk.

Det mest närliggande exemplet är hur man ska betrakta s.k. underkapitaliseringsregler. I sin grundform innebär sådana regler att avdragsrätten för ränta begränsas om det egna kapitalet är för lågt i förhållande till lånat kapital. När så ska anses vara fallet är dock till största delen en subjektiv bedömning. Graden av eget kapital kan variera kraftigt i olika affärsmässiga situationer. Sådana regler förekommer i många länders lagstiftning, men lagstiftningen uppvisar stora individuella olikheter länderna emellan.

Å ena sidan kan man hävda att sådana regler, lite beroende på hur de utformas, är regler som förhindrar missbruk genom att en för hög andel lån i förhållande till det egna kapitalet används. Å andra sidan kan hävdas att sådana regler utgör en principiell inskränkning av rätten till avdrag för utgifter för intäkternas förvärvande och bibehållande. Så fort lånen används i intäktsgivande verksamhet så bidrar de till intäkter och bör enligt grundprinciperna få dras av. Om underkapitaliseringsregler ska vara effektiva måste kravet på storleken på det egna kapitalet i förhållandet till lånat kapital ställas så högt att normal upplåning riskerar att motverkas. Om det lånade kapitalet används för investeringar etc. så bör skattebasen öka genom att folk får arbete etc. Kapitalanskaffningens betydelse visar sig ju tydligt nu under finanskrisen.

Arbetsgruppens uppfattning är sammantaget att överväganden kring om underkapitaliseringsregler bör införas är av sådan principiell art att det ligger utanför det område som det är lämpligt att djupare behandla i denna promemoria. Överväganden kring om underkapitaliseringsregler bör införas och i så fall hur de ska kalibreras bör ske samtidigt som en bred analys av närliggande möjligheter görs.¹⁹

¹⁹ Sven-Olof Lodin skriver t.ex. i underlag till Globaliseringsrådets arbetsgrupp "Den svenska bolagsbeskattningen i ett internationellt perspektiv", på s. 10:

"En annan fördel beträffande avdragsrätten för räntor är att Sverige hittills avstått från regler rörande underkapitalisering, s.k. "thin capitalization", d.v.s. regler som begränsar avdragsrätten för räntor som direkt eller indirekt utgår till närstående företag utomlands, när förhållandet mellan eget kapital och skulder blir för lågt. Sådan lagstiftning finns i flera EU-länder trots att den anses stå i strid med EG-fördragets regler om fria kapitalrörelser om inte begränsningen av avdragsrätten också omfattar helt inhemska skuldförhållanden något som numera gäller i Danmark. Detta utgör dock en allvarlig hämsko på företagens finansierings- och tillväxtmöjligheter. På grund av storskaligt utnyttjande av avdragsrätten för att erhålla skattevinster genom s.k. räntesnurror kommer dock den generella ränteavdragsrätten att inskränkas enligt ett regeringsförslag, som i huvudsak innebär att avdrag för koncerninterna räntekostnader i samband med interna företagsöverlåtelser inte medges med mindre än att den slutliga mottagaren av räntor beskattas med en skattesats på minst 10 procent. De skatteintäkter som härigenom uppstår skall användas för finansiering av en företagsskattesänkning."

och på s. 25:

"Viktigt för Sveriges attraktionskraft för utländska investeringar är också att skattebasen behålls bred och relativt enkel i sin konstruktion. Så bör exempelvis regler mot underkapitalisering (thin capitalization) inte införas."

Detta gäller även regler som begränsar avdragsrätten för räntor med hänsyn till andra förhållanden än relationen eget och främmande kapital, såsom relationen räntornas storlek i förhållande till företagets respektive koncernens resultat beräknade på visst sätt (EBIT-regler etc.). Sådana regler har flera länder i vårt närområde nyligen infört.

3. Eftersom ränta är avdragsgill och utdelning inte är det så är finansiering med lånat kapital skattemässigt gynnat jämfört med om finansieringen sker med eget kapital. Denna olikbehandling av ränta jämfört med utdelning skapar i sig incitament till olika beteenden. Huruvida denna skillnad i behandlingen rent allmänt bör minskas, t.ex. för att uppmuntra till högre soliditet i företagen (vilket finanskrisen visar vikten av) är något som bör utredas.²⁰ Kunskap och förståelse kring detta ligger dock inte inom Skatteverkets naturliga kompetensområde. Här krävs annan kompetens. I en expertrapport av Ulf Jakobsson och Göran Normann skriver författarna bl.a. följande²¹:

”Ett centralt problem i beskattning av näringsverksamhet är att traditionell vinstbeskattning innebär olika skattebehandling av eget och lånat kapital. Räntor på lånat kapital är avdragsgilla, vilket innebär befrielse från vinstskatt, medan avkastning på eget kapital (riskkapital) beskattas. Kostnaden för att finansiera investeringar med eget riskkapital blir därmed högre än vid finansiering med lån. En konsekvens kan bli att företagen leds till överdriven skuldfinansiering av sin verksamhet, soliditeten försvagas. Denna styrning mot extern finansiering innebär en ökad risk vilket kan innebära en försvagning i viljan att investera och expandera.

Skillnaden i beskattning mellan eget och lånat kapital skapar risker för överdriven skatteplanering i företagen. Systemet kan missbrukas genom konstruktion av lösningar som syftar till att minimera skatten utan någon som helst koppling till den reala verksamheten (tax sheltering). Skillnaden mellan eget och lånat kapital är inte alltid glasklar. Exempel finns på olika typer av lösningar där man strävat efter att transformera eget kapital till lån i större eller mindre utsträckning. Med tillgång till moderna finansiella instrument är det inte ovanligt att det skapas låneliknande eget kapital eller eget kapital som liknar lån (OECD, 2007).”

Sådana synpunkter och kunskaper och andra bör beaktas vid en sådan eventuell utredning.

4. En principiell förändring som skulle kunna övervägas lämpligheten i är att införa regler som medger avdrag för en beräknad ränta på eget kapital för att minska skillnaderna i behandling av eget och främmande kapital. Belgien har nyligen infört ett sådant system.²² Det är här fråga om regler som ger positiva incitament till skillnad mot förbud. Andra systemförändringar kan tänkas.²³

²⁰ Här bör även uppmärksammas den korta genomgång av delar av private equity sektorn som gjorts under avsnitt 3.3.4.3. Genom att uppköpen är högt lånefinansierade blir ränteutgifterna höga och på så sätt reduceras det svenska skatteunderlaget i den mån motsvarande ränteintäkt inte beskattas i Sverige.

²¹ Expertrapport ”Nya principer för beskattning i en ny tid - eller Lapptäckets återkomst” till Svenskt Näringslivs skattekommision från april 2009, s. 53.

²² I nämnda expertrapport nämns något om detta system, se s. 54 i rapporten.

²³ Den 15 juni 2009 presenterade t.ex. det holländska finansdepartementet flera alternativa förslag till ändringar av deras företagsskattelagstiftning, med huvudsaklig inriktning på räntor, för remissbehandling. Ändringarna avsågs träda i kraft från den 1 januari 2010.

5. En viktig aspekt, bland andra, att beakta vid en principiell översyn är att det samhällsekonomiskt sett bör råda konkurrensneutralitet mellan olika aktörer. Denna neutralitet bör gälla mellan svenskägda och utlandsägda företag och mellan företag som använder sig av avancerad skatteplanering och sådana som av olika skäl inte använder sig av sådant.

Med nuvarande regler, såvitt avser koncerninterna ränteavdrag på skulder som uppkommer vid t.ex. externa förvärv av dotterbolag, kan ett företag eller en grupp av företag som ingår i en ekonomisk intressegemenskap genom skatteplanering och via olika koncernstrukturer åstadkomma att bolagsskatten blir lägre än utan en sådan planering (ränteavdrag görs i Sverige medan motsvarande koncerninterna ränteintäkter beskattas lågt eller inte alls). Olika aktörer har olika möjlighet att planera fram detta resultat. Det kan t.ex. bero på i vilket land moderbolaget ligger och hur lagreglerna i respektive land är. Det kan även bero på viljan att syssla med sådan skatteplanering.

Arbetsgruppens bedömning är att det i praktiken inte föreligger konkurrensneutralitet mellan olika aktörer såvitt avser hur ränteavdragen kan utnyttjas. Den största skillnaden i bristande faktisk neutralitet är i detta hänseende mellan vad som i denna promemoria benämns leveraged buyout aktörer och andra svenska aktörer.

6. Ur ett övergripande perspektiv bör utgångspunkten för alla överväganden kring ränteavdragens roll vara att analysera vad som kan vara bra för den svenska skattebasen. Effekter ur såväl ett statiskt som dynamiskt perspektiv bör beaktas. Aspekter att beakta är hur man uppnår konkurrensneutralitet mellan olika typer av företag, t.ex. mellan inhemska och utländska företag eller mellan leveraged buyout aktörer och andra aktörer. Andra aspekter att beakta är den skattekongkurrens som finns länderna emellan, vilka mekanismer som styr företagen i olika riktningar, särskilt såvitt avser företagens investeringar in och ut ur Sverige, etc. Det svenska systemet för bolagsbeskattningen, inklusive ränteavdragens roll, bör analyseras utifrån ett skattekongkurrensperspektiv. Analysen bör om möjligt, även ge en bild av om avsaknaden av underkapitaliseringsregler etc. har en positiv inverkan på bolagsskattebasen (dvs. att försöka se om det även finns positiva effekter t.ex.

En del av förslagen avser införande av en ny räntebbox för koncerner. Det uppgivna syftet är att positivt stimulera etablering av företag i Holland, bl.a. etablering av internationella koncerners internbanksverksamheter, motverka överdriven lånefinansiering genom att minska skillnaderna i den skattemässiga behandlingen av eget och främmande kapital samt förenkla regelsystemen i och med att en del av de nuvarande reglerna för begränsningar av avdragsrätten för ränteutgifter kan tas bort alternativt förenklas. Räntebboxen avses bli tvingande. Huvudpoängen är att räntor som erhålls från andra koncernbolag ska beskattas effektivt med 5 %, medan ränteutgifter till andra koncernbolag ger avdragsrätt med 5 %. Ett viktigt syfte med boxen torde vara att konkurrera med Belgiens regler för beräknad ränta på eget kapital, som lett till att holländskt kapital flyttats till Belgien. Den 8 juli 2009 meddelade EG-kommissionen att de föreslagna reglerna om räntebboxen inte ska anses strida mot statsstödsreglerna.

För Sveriges del kan detta innebära att det kan bli lönsamt att flytta koncernkapital till Holland, liksom det nu är att flytta kapital till Belgien. Räntor som betalas i Sverige blir avdragsgilla medan beskattningen blir lägre i Holland/Belgien.

Förslagen innehåller även regler om begränsningar i rätten till ränteavdrag på såväl koncerninterna som externa lån, bl.a. en typ av EBIT-regel som skulle ersätta deras underkapitaliseringsregler.

Den 5 december 2009 lämnade det holländska finansdepartementet uppdaterad information om dessa frågor.

genom att finansfunktioner och ränteintäkter styrs till Sverige, att den obegränsade avdragsrätten ökar investeringar och vinster i Sverige, etc.).

5 Sammanfattande slutsatser och förslag

1. Den kartläggning som arbetsgruppen försökt att göra har gett en del svar, men än mer är obesvarat. Uppgifter om olika skatteplaneringsupplägg och i vilken omfattning sådana används har inte varit möjligt att få reda på i tillräcklig omfattning. Arbetsgruppens försök till kartläggning visar att Skatteverkets verktyg för att få sådan vetskap är för trubbiga. Vetskap om upplägg och deras omfattning erhålls erfarenhetsmässigt först när företeelsen är allmänt känd inom skattekunniga kretsar. Då kan lång tid ha gått och stora volymer etablerats. Om Skatteverket ska kunna arbeta mer förebyggande och lyckas med detta behövs andra verktyg än vad verket idag förfogar över.

En övergripande målsättning för verkets arbete inom detta område bör bl.a. vara att arbeta förebyggande. Genom ökat samarbete med de större företagen och deras rådgivare skapas bättre förutsättningar för att uppfylla denna målsättning. Men samarbete är inte nog. För att så tidigt som möjligt få reda på oönskad skatteplanering krävs att skatterådgivare och skattskyldiga åläggs skyldighet att informera om de skatteplaneringsupplägg de marknadsför respektive använder sig av. Någon form av sådana s.k. disclosure-regler krävs för att Skatteverket (och i förlängningen departementet) på ett effektivt sätt ska kunna arbeta förebyggande. Någon form av sådana regler underlättar även för Skatteverkets kontrollverksamhet. I takt med den ökande internationaliseringen bedömer gruppen att någon form av sådana regler blir allt viktigare om osund internationell skatteplanering ska kunna motverkas på ett effektivt sätt.

Att utreda och överväga i vilken omfattning det är lämpligt att införa sådana regler, hur de bör utformas etc., har inte legat inom ramen för detta arbete. Arbetsgruppen anser dock att det är viktigt att detta utreds. En sådan utredning skulle bl.a. innehålla en studie av några andra länders lagstiftning och erfarenheter på detta område, framför allt Storbritanniens men även USA:s. Enligt arbetsgruppens bedömning är det framförallt vid gränsöverskridande skatteplanering som utökade verktyg är nödvändigt, eftersom det är extra svårt att få vetskap i sådana fall. En sådan lagstiftning skulle även kunna vara smalt avgränsad i början för att på så sätt dra erfarenhet av hur den fungerar i praktiken. Men som sagt, detta behöver utredas och övervägas grundligt och arbetsgruppen föreslår att så sker.

2. I analysdelen har utgångspunkten varit en koncentration på missbruksfall. Vad som är missbruk och inte och vilka beteenden som det finns skäl att försöka motverka kan man ha olika uppfattningar om. Alldeles oavsett om missbruk kan anses föreligga eller inte så finns det fog för att säga att koncerninterna gränsöverskridande ränteutgifter i hög utsträckning och med stora belopp dras av i Sverige utan att motsvarande koncerninterna ränteintäkter beskattas adekvat.

Arbetsgruppen kan konstatera att det t.ex. inom den s.k. private equity sektorn och närmare bestämt inom den s.k. leveraged buyout sektorn förekommer omfattande ränteavdrag i svenska bolag på koncerninterna gränsöverskridande skulder där motsvarande ränteintäkter inte blir föremål för någon beskattning inom koncernen.

Huruvida ytterligare avdragsbegränsningar bör införas, t.ex. för ränteutgifter på koncerninterna skulder som uppkommit p.g.a. externa förvärv av delägarätter och där motsvarande ränteintäkt inte beskattas, bör dock enligt

arbetsgruppens uppfattning inte övervägas isolerat utan samtidigt som en mer grundläggande principiell analys görs kring ränteavdragens betydelse.

Arbetsgruppen anser att det är lämpligt att det vidtas en principiell översyn av ränteavdragens betydelse inom företagssektorn. En sådan analys skulle kunna innefatta överväganden kring:

- Om de stora skillnaderna i den skattemässiga behandlingen av eget och främmande kapital ska fortsätta att bestå.
- Om Sverige inom detta område behöver incitamentsregler eller mer förbudsregler eller ingendera.
- Om nuvarande situation innebär att adekvata krav på konkurrensneutralitet mellan olika aktörer uppfylls även i praktiken.
- Vilka mekanismer som styr företagen i olika riktningar, särskilt såvitt avser företagens investeringar in och ut ur Sverige.
- Om de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna bör kompletteras med något annat system.

Sådana principiellt och brett inriktade överväganden kräver dock enligt arbetsgruppens uppfattning en mer allsidig och kompetent belysning än vad Skatteverket kan åstadkomma på egen hand. En sådan analys görs lämpligast inom ramen för en traditionell utredning med så bred och djup kompetens som möjligt. Arbetsgruppen föreslår att en sådan översyn görs.

3. Härutöver ska sägas att det även är ett vägval som regeringen, departement och riksdag måste göra. Sverige intar, bland jämförbara länder, tillsammans med bl.a. Finland en relativt unik ställning genom att ränteområdet är så förhållandevis oreglerat. Det är ett långsiktigt strategiskt vägval om Sverige ska fortsätta att förhålla sig på det viset. Ett oreglerat område torde uppfattas som skattemässigt förmånligt och därigenom locka till sig exempelvis utländska investeringar. Det nuvarande regelverket skulle då kunna uppfattas som fullgott och att det bara behövs smärre justeringar. Det ger vissa negativa effekter om man ser skatterna isolerat men det kan ge andra effekter i samhället som uppväger detta. Problemet, enligt arbetsgruppens uppfattning, är att verkligheten/helheten inte är tillräckligt transparent. Det finns begränsad kunskap om fördelningen mellan önskvärda verkliga investeringar och sådana lån/skulder som enbart är betingade av skatteskal och avser utnyttjanden av de förmånliga skattereglerna. Ett ensidigt utökande av begränsningsregler kan å andra sidan medföra att en obalans uppstår så att investorer väljer andra länder för reella önskvärda investeringar. En väg att gå skulle därför kunna vara att ha kvar respektive införa regelsystem som både förhindrar utnyttjanden och missbruk samtidigt som andra regelsystem premierar investeringar av verkligt värde. Vilka vägval som är lämpliga bedöms bäst efter en så bred, djup och principiell utredning som möjligt.

4. Hur de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a – 10 e §§ IL fungerar är det ännu för tidigt att ha en uppfattning om. I ett hänseende föreslås dock en utvidgning av dessa regler.

Arbetsgruppen har försökt ta reda på i vad mån företagen redan nu anpassar sig till den s.k. 10 %-regeln i 24 kap. 10 d § IL, så att mottagaren av räntan beskattas med tio procent eller knappt däröver i stället för noll i beskattning, med påföljd att avdrag för ränteutgiften medges. Det finns indikationer på att en anpassning sker, men vi vet inte omfattningen. Arbetsgruppens uppfattning är dock att det inte behövs några fakta kring i hur hög utsträckning en

anpassning sker. Det finns inget starkt skyddsbehov för företagen i dessa fall, eftersom lagstiftningen redan är så smalt avgränsad. Arbetsgruppen anser därför att det är lämpligt att undantaget i 24 kap. 10 d § andra stycket IL görs generellt tillämpligt. Detta ligger i linje med de holländska regler som vi hela tiden hämtat inspiration ifrån. Dessa har från och med den 1 januari 2008 ändrats så att skattemyndigheten, även om mottagaren beskattas med 10 %, kan leda i bevisning att transaktionerna inte vidtagits av sunda affärsmässiga skäl med påföljd att avdrag för räntan inte medges.

Gruppen bedömer att en sådan ändring på ett effektivt sätt kommer att medföra en självsanering. Företagen kommer inte att vidta de mest utstuderade skatteplaneringsförfarandena.

Utöver denna utvidgning föreslås att det införs en bestämmelse (på samma sätt som gäller beträffande skatteflyktslagen) om att beslut med anledning av denna utvidgade möjlighet ska kunna fattas till den skattskyldiges nackdel inom de normala eftertaxeringsfristerna, oavsett om oriktig uppgift lämnats. Detta ligger helt i linje med lagstiftningen i övrigt eftersom syftet med den är att förhindra skatteflykt.